

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1878. Första Kammaren. N:o 34.

Torsdagen den 2 Maj.

Kammaren sammanträdde kl. $\frac{1}{2}$ 2 e. m.

Justerades 3 protokollsutdrag för den 1 i denna månad och protokollet för den 25 sistlidne April f. m.

Föredrogs Bevillnings-Utskottets sistlidne dag bordlagda betänkande N:o 10, angående tullbevillningen.

Flere ledamöter begärde detta betänkande ånyo på bordet; hvarjemte anmälte sig och yttrade

Herr Rydqvist: Jag anhåller, att Kammaren måtte besluta, att detta Bevillnings-Utskottets betänkande skall förekomma till afgörande i Kammaren i det plenum, som kommer att hållas näst efter det, då Särskilda Utskottets betänkanden N:is 1 och 2 behandlas, och då sättas främst på föredragningslistan. Jag anser mig icke behöfva mycket motivera denna min mening, och jag tror mig blott behöfva fästa Kammarens uppmärksamhet derpå, att, då denna fråga förekommer, det väl icke är mer än billigt och lämpligt, att Kammarens ledamöter fått tillfälle att begrunda densamma.

Herr Bennich: Ehuru jag är fullt öfvertygad om, att de flesta af Kammarens ledamöter icke behöfva någon lång betänketid för att fatta sitt beslut derom, huruvida en fråga, hvilken är behandlad i Bevillnings-Utskottet, bör på det sätt afgöras, som Utskottet har hemställt, är jag alltför liberal för att på något sätt vilja förhindra en olika tänkande att för sin eller andras räkning erhålla billig betänketid. Jag vill icke motsätta mig ett uppskjutande af frågan, viss som jag är, att den ändå ej blifver afgjord på mer än ett sätt.

Uppå härefter gjord proposition beslöt Kammaren, att ifrågasvarande betänkande skulle å föredragningslistan för den 6 i denna månad uppföras näst efter Särskilda Utskottets utlåtande N:o 2.

Föredrogs och bifölls Banko-Utskottets sistlidne dag bordlagda memorial N:o 15, angående instruktionen för nästkommande Riksdags Banko-Utskott.

Vid föredragning af Andra Kammarens sistlidne dag bordlagda protokollsutdrag N:o 195, med delgifvande af Kammarens beslut öfver dess Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 26, rörande ett från Första Kammaren ankommet protokollsutdrag i fråga om ändring af 6 § 5 mom. af nu gällande folkskolestadga; biträdde Första Kammaren det beslut, Andra Kammaren i frågan fattat.

Föredrogs Andra Kammarens sistlidne dag bordlagda protokollsutdrag N:o 196, med delgifvande af Kammarens beslut öfver dess Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 28, om underdånig skrifvelse angående omarbetande af krigslagarne.

Herr Hallenborg begärde ordet och yttrade: Om Första Kammaren anser, att någon revision af krigslagarne bör företagas, så är det angeläget, att ett sådant beslut fattas, innan försvarsfrågan behandlas. Det förslag till underdånig skrifvelse, som Andra Kammaren beslutat, är emellertid i vissa delar af den beskaffenhet, att jag icke kan gilla detsamma.

Då det utan tvifvel kan vara mycket nyttigt, att en revision af krigslagarne företages, på sätt som finnes lämpligt, anser jag att det förslag, som af Herr Berg blifvit väckt i Andra Kammaren, borde antagas. Det lyder: "att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta underkasta nu gällande krigslagstiftning en revision i syfte att för rent militära förbrytelser, företrädesvis sådana, som under fredstid begås, straffen, der det utan våda för krigstuktens upprätthållande kan ske, må, genom nedsättning af de för en del dylika förbrytelser nu stadgade höga straffmaxima eller på annat lämpligt sätt mildras, och straffverkställigheten så anordnas, att de sakfælde, så vidt möjligt är, ej sammanblandas med för vanfrejdande brott dömda förbrytare, samt att underordnade vid krigsmakten, genom uttryckliga stadganden i krigslagen, tillförsäkras lagligt skydd mot våld och förolämpning af förmän."

Jag skulle visserligen icke hafva någonting emot, att nu remittera detta protokollsutdrag från Andra Kammaren till Tillfälligt Utskott,

om icke det vore angeläget, att denna Kammare fattade sitt beslut *genast* utan sådan remiss till Utskott.

Herr Bennich: Det är, såsom I, mine Herrar, veten, en af denna Kammare mer och mer antagen praxis, att ingen fråga, huru obetydlig den än må vara, företages till behandling inom Kammaren utan att man remitterat frågan till ett Tillfälligt Utskott, dit frågan hör. Jag hemställer, huruvida det torde vara lämpligt att från denna väl grundade praxis göra en afvikelse i just en fråga af mera omfattande betydelse. För min del måste jag begära, att Kammaren nu bordlägger frågan andra gången för att besluta densammas behandling vid nästa sammanträde.

Flere ledamöter hördes häri instänma; hvarefter Herr Talmannen förklarade, att det ifrågavarande protokollsutdraget komme att hvila på bordet.

Anmälades och bordlades

Konstitutions-Utskottets utlåtande N:o 12, i anledning af väckt motion om ändring i § 75 Riksdagsordningen; och

Lag-Utskottets utlåtande N:o 36, i anledning af framlagdt förslag till förordning angående jernvägs- och kanalaktiebolag.

Upplästes och godkändes Lag-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrivelser:

N:o 17, angående ändring i gällande stadganden om val till organist och klockare;

N:o 18, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition med förslag till förordning angående upphäfvande af Ridderskapet och Adelsn rätt att göra utpantning hos sina frälsebönder; och

N:o 19, angående tillägg till gällande föreskrifter om aktiebolag.

Kammaren åtskildes kl. 2 e. m.

In fidem

O. Brakel.

Lördagen den 4 Maj.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Justerades 3 protokollsutdrag för den 2 i denna månad och protokollet för den 25 sistlidne April, e. m.

*Remiss af
delgifvet
ärende om
krigslagarnes
omarbetning.*

Föredrogs ånyo Andra Kammarens den 1 och 2 i denna månad bordlagda protokollsutdrag N:o 196, med delgifvande af Kammarens beslut öfver dess Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 28, om underdånig skrifvelse angående omarbetande af krigslagarne.

Herr Hallenborg: Då nu detta ärende blifvit för andra gången bordlagdt, tager jag mig friheten att, i likhet med hvad jag yttrade vid förra sammanträdet, anhålla, att Kammaren behagade besluta, att det förevarande protokollsutdraget icke må till Tillfälligt Utskott remitteras utan att frågan genast afgöres på grund af den rättighet, som i 63 § Riksdagsordningen är Kammaren tillerkänd, och får jag tillika anhålla, att Kammaren behagade fatta det beslut, som jag vid förra sammanträdet föreslog och hvilket jag ber att nu få åter uppläsa. Denna framställning, som i Andra Kammaren blifvit gjord af Herr Berg, är af följande lydelse:

“Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta underkasta nu gällande krigslagstiftning en revision i syfte att för rent militära förbrytelser, företrädesvis sådana, som under fredstid begås, straffen, der det utan våda för krigstuktens upprätthållande ske kan, må, genom nedsättning af de för en del dylika förbrytelser nu stadgade höga straffmaxima eller på annat lämpligt sätt mildras, och straffverkställigheten så anordnas, att de sakfælde, så vidt möjligt är, ej sammanblandas med för vanfrejdande brott dömde förbrytare, samt att underordnade vid krigsmakten, genom uttryckliga stadganden i krigslagarne tillförsäkras lagligt skydd mot våld och förolämpning af förmän“.

Grefve Mörner, Oscar: Under en lång följd af år på senare tider har det varit vanligt att, då sådana protokollsutdrag som detta anländt från Andra Kammaren, hafva de blifvit förvisade till Tillfälligt Utskott. Jag vet väl, att någon gång äfven under denna tid försök gjorts att frångå denna grundsats och få ärendena hastigt och lustigt afgjorda; men sådana försök hafva då alltid strandat. Det ärende, som här föreligger, är af stor vikt och, om man genomläser motionen

och utskottsbetänkandet, torde man finna, att det behöfver begrundas, innan det afgöres. Hvad är det nu, som föreslås? Jo, att det af Herr Berg afgifna förslag nu genast må här antagas. Men då ber jag få fråga: huru många af oss hafva väl haft tillfälle att öfvertänka detta Herr Bergs förslag eller att sätta sig in uti och göra sig reda för sjelfva saken? Och hvare ligger nödvändigheten af en sådan ytterlig skyndsamhet? Vi veta ju, att krigsartiklarne höra under Kongl. Maj:ts lagstiftningsrätt, och om Kongl. Maj:t finner någon förändring deri erforderlig, kan man väl antaga, att han icke skall underlåta att vidtaga en sådan; men om ena Kammaren inkommer och begär en hemställan derom till Kongl. Maj:t, så bör väl beslutet derom få föregås af den beredning, som kan vara erforderlig och icke fattas på grund af någon hänförelse för stunden eller annan orsak, främmande för sjelfva saken. För min del kan jag icke bifalla den af Herr Hallenborg gjorda framställningen, utan yrkar, att Kammaren ville vidhålla sin gamla vana och förvisa det förevarande ärendet till ett af Kammarrens Tillfälliga Utskott, och hemställer jag, att Herr Talmannen behagade då sjelf föreslå, till hvilket af dessa proposition om remiss må framställas.

Då vi hafva en grundsats, som har goda skäl för sig och visat sig nyttig, hvarför skola vi öfvergifva den? Hvad som skett en gång, kommer möjligen sedermera ofta att upprepas och deraf kan uppstå skada. Jag vidhåller mitt yrkande.

Friherre Klinckowström: Jag är till större delen förekommen af den siste talaren och förenar mig uti det yrkande, som af honom blifvit framställt. Jag tror, att det icke vore Kammaren värdigt att nu genast afgöra en så vigtig fråga som denna, utan att man bör låta den undergå den beredning, som lag förmår, i ett Tillfälligt Utskott. Jag tror, att detta vore Kammaren värdigt både af aktning för Medkammaren och af sjelfva sakens beskaffenhet.

Herr Jöns Pehrsson: I motsats mot den föregående talaren tror jag icke, att Kammarrens värdighet skulle lida på att nu genast afgöra denna fråga; åtminstone tror jag, att de flesta af Kammarrens ledamöter väl betänkt, om de anse, att någon förändring uti i fråga varande afseende är önskelig eller ej. Ehuru man väl under vanliga förhållanden icke skulle önska att frågan genast afgjordes, tror jag dock att ett par omständigheter tala för att nu så må ega rum.

Den ena är den tid, som vanligen är tillmätt för riksdagsarbetenas afslutande. Ehuru denna troligen läser komma att i år något utsträckas, må vi dock komma ihåg, att långa öfverläggningar förestå under loppet af nästa vecka och att, om frågan nu remitteras till Utskott och detta föreslår någon förändring uti hvad Andra Kammarren beslutar, skulle detta ytterligare förhindra Riksdagens afslutande.

Ännu en annan omständighet talar härför, nemligen att det skulle väcka stor tillfredsställelse utom Riksdagen, om man funne att stämningen inom denna vore sådan, att man ansåge en mildring i krigslagarne böra ega rum. Här är ju endast fråga om den riktning, i

*Remiss af
delgifvet
ärende om
krigslagarnes
omarbeting.
(Forts.)*

*Remiss af del-
gifvet ärende
om krigslagar-
nes omarbet-
ning.*
(Forts.)

hvilken lagstiftningen bör gå; men jag tror, att det skulle verka mycket välgörande, om Kammaren ville bifalla det skrivelseförslag, som den förste talaren framställt, och jag är viss om, att Andra Kammaren skall deri instämma.

Herr Hallenborg: Jag är af samma åsigt som Grefve Mörner, nemligen att man icke bör gå ifrån principer, och jag skulle icke vågat att i detta fall göra en sådan framställning, om det vore första gången som Kammaren skulle fatta beslut i en fråga af denna art utan att remittera den till Tillfälligt Utskott. Jag kan i detta afseende visserligen icke nu åberopa något bestämdt faktum, men jag tror, att sådana fall förekommit.

Då jag vid senaste sammanträdet yttrade mig i denna fråga, anförde jag de skäl, på grund af hvilka jag ansåg, att Kammaren nu borde gå ifrån den praxis, som förut egt rum, nemligen att den i fråga varande motionen är en ibland de sju motioner, hvilka ansetts stå i det sammanhang med hvarandra, att en af dem icke kan antagas utan de andra, och att det därför vore angeläget, att, om Första Kammaren hyllar de åsikter, som i Herr Bergs skrivelseförslag äro uttalade, nemligen att i vissa afseenden skulle kunna göras förändringar i krigslagarne, hvarigenom det för de värnpliktige blefve mindre betungande, att inträda i ledet, Kammaren i sådant fall *nu* fattar beslut, emedan, då diskussionen i nästa vecka kommer att börja med dessa ämnen, Kammaren då hade uttalat sin åsigt och i följd deraf inga farhågor behöfde göra sig gällande, att icke Kammaren skulle vara mån derom att de värnpliktige skulle blifva behandlade så väl som möjligt.

Jag har icke gjort denna framställning för att göra mig behaglig för Medkammaren, utan derföre att Första Kammarens ställning bör blifva vida angenämare, om mitt förslag antages, då det eljest händer att den ena eller andra frågans utgång skyllas på Första Kammarens obenägenhet att i afseende å denna fråga visa något tillmötesgående.

För öfrigt tror jag icke, att man kan säga, att detta förslag är obekant för Kammarens ledamöter, när det stått infördt uti alla i hufvudstaden utkommande tidningar och legat på Kammarens bord sedan sista plenum. Det innehåller dessutom så enkla bestämmelser, att jag tror det icke kan vara förenadt med någon svårighet för Första Kammaren att gå in på detsamma. Skulle Kammaren emellertid besluta att remittera detta protokollsutdrag till Tillfälligt Utskott, får jag anhålla, att det förslag, hvilket jag såsom mitt upptagit, må få åtfölja protokollsutdraget till det Tillfälliga Utskottet.

Herr von Koch: Jag begärde ordet, då Grefve Mörner anförde, att han trodde, att vi på senare tider icke beslutat omedelbart öfver ett ärende, som inkommit från ett Andra Kammarens tillfälliga Utskott. Med anledning häraf tager jag mig friheten upplysa, att den 18 Mars 1871 inkom ett protokollsutdrag från Andra Kammaren, enligt hvilket nämnda Kammare, på grund af en, såsom jag vill minnas,

utaf Herr Hierta väckt motion, tillstyrkte, att afgiften för tredje klassens passagerare å jernväg skulle höjas från 25 till 30 öre. Då detta protokollsutdrag kom hit till Kammaren, blef det fråga om att skicka det till ett Tillfälligt Utskott, der jag var ordförande. Emellertid hade jag talt med mina kamrater i Utskottet i ämnet och Generaldirektör Troilius var angelägen att få frågan afgjord. Vi hade intet emot förslaget, utom att särskilda kupéer för fruntimmer borde inrättas å tredje klassen, om det skulle bifallas, och jag hade särskild anledning att yrka sådant, då jag mottagit klagomål öfver det sätt, hvarpå fruntimmer behandlades i 3:dje klassen. Generaldirektör Troilius förklarade, att han för sin del icke hade något deremot, och derefter antogs Andra Kammarens förslag utan remiss till Utskott. Det är således icke utan exempel, att vi begagnat oss af den rättighet, som 63 § Riksdagsordningen medgifver.

Det är sant, att här varit en strid, i hvilken äfven jag deltagit; ty i början sökte man genast nedgöra utskottsbetänkandena från Andra Kammaren och få dem afslagna; men det lyckades några talare att få en grundsats etablerad, hvilken sedermera blifvit nästan allmänt erkänd, nemligen att man icke skall genast afslå, hvad Andra Kammaren begär.

Här är emellertid nu icke fråga om detta, utan jag har endast velat upplysa derom, att jag icke tror att formen hindrar oss att nu genast fatta beslut.

Herr von Ehrenheim: Då jag redan flera dagar innau detta ärende första gången föredrogs i Kammaren, läst referaten af Andra Kammarens förhandlingar i ämnet och dermed äfven fått kännedom om Herr Bergs förslag, föreföll det mig, som om detta förslag skulle komma att af Första Kammaren antagas, likasom det visserligen också, så vidt jag haft tillfälle att pröfva detsamma, öfverensstämmer med min uppfattning af det rätta. Jag skulle således för min del icke vara förhindrad att rösta för bifall till Herr Bergs af Herr Hallenborg upptagna förslag. Men då två ledamöter af Kammaren i en så vigtig och sammansatt fråga som denna begärt remiss till Utskott, kan det icke falla mig in annat än att understödja denna begäran, då ju i allmänhet en begäran om utredning af en fråga icke bör af Kammaren afslås. Jag anhåller derföre att få förena mig med Grefve Mörner.

Grefve Mörner: Hvad den näst siste talaren anförde synes bestyrka hvad jag sagt.

Jag yttrade "på senare tiden" och det exempel han framdrog härstammade från 1871, och det måtte icke hafva varit så uppmuntrande eftersom man ej sedan dess fortgått på den vägen. Talaren och de andra ledamöterna i det af honom omnämnda Utskottet hade, om jag icke uppfattade orätt, på förhand tagit frågan i öfvervägande och likasom beredt sig att derom afgifva yttrande. Det var något ganska ovanligt och jag vet icke hvad jag skall säga derom; säkert är, att det exemplet icke manar till efterföljd.

*Remiss af del-
gifvet ärende
om krigsla-
garnes omar-
betning.
(Forts.)*

Remiss af del-
gifvet ärende
om krigs-
lagarues om-
arbeting.
(Forts.)

Hvad beträffar Herr Hallenborgs yttrande, att det kan skyllas på Första Kammaren, så har han der gifvit mig ett godt stöd. Jag vill blott fråga: är det rätt gjordt af någon, som påstår sig handla efter rena och goda grundsatser, att afslå eller bifalla en sak, icke derföre, att den i och för sig bör bifallas eller afslås, utan derföre, att en tredje person annars fattar missnöje? Det är att handla såsom barn, men icke såsom kloka och tänkande personer. *Hvad nu förbliggande ämne* har att göra med härordningsfrågan, det lemnar jag derhän. Det är dock nästan en skymf att antaga att Första Kammaren icke skulle vara lika mån om svenska medborgares rättigheter och välfärd som någon annan. Tillåter man sig att tro sådant eller att denna Kammare skulle mindre ifrå för mildring af obilliga lagar der de förefinnas och mindre gerns skulle vilja skydda svenska ungdomens rätt och bästa, så bestrider jag det.

Man har sagt, att Andra Kammarens förhandling i frågan är känd genom tidningarna. Jag läser sällan referaten i tidningarne öfver Andra Kammarens diskussioner. Min tid räcker icke dertill och icke min håg heller, deremot är jag van, att ärenden behandlas i laglig eller häfdvunnen ordning, och då en sådan ordning finns för behandling af ärenden som hit inkomma efter beredning i något Andra Kammarens Tillfälliga Utskott, antager jag, att den ordningen bör följas, och anser mig hafva fullt skäl till detta mitt yrkande. Jag medgifver visserligen, att Kammaren *kan* afgöra frågan nu genast, men denna rättighet, som slumrat under lång tid, må väl kunna anses såsom de facto icke existerande.

Hvarföre skulle Utskottet icke hinna handlägga detta ärende. Det har nu intet att göra och kan således väl skaffa sig tid att sammanträda och handlägga saken, och att vi då kunna hinna med den före riksdagens slut, derom hyser jag intet tvifvel. Huruvida det beslut, vi kunna komma att i saken fatta, kommer att biträdas af Andra Kammaren eller icke, derom vill jag icke uttala något omdöme, utan endast såsom min öfvertygelse förklara, att jag anser tiden mycket väl medgifva ärendets förnyade öfverlemnande till andra Kammaren för att deröfver resolvera.

Jag har, såsom jag redan uttalat, icke hört något giltigt skäl anföras hvarföre detta ärende borde nu genast afgöras, och fortsätter derföre mitt yrkande om dess remitterande till ett Tillfälligt Utskott.

Herr Mannerskantz: Här har blifvit återopadt den 63 § riksdagsordningen, som jag skall bedja att få uppläsa i den del, som rör denna fråga. Det står: "Om frågan varit af Tillfälligt Utskott handlagd och den Kammare, som Utskottet tillsatt, icke afslår den i frågan väckta motion, skall beslutet genom utdrag af protokollet delgifvas Medkammaren, som derpå om frågan beslutar antingen genast eller efter dess hänvisning till ett för frågans vidare utredning inom Kammaren tillsatt Utskott." Här står således antingen *genast* eller efter remiss till Utskott. Då så står i grundlagen är naturligt, att hvarje medlem af Kammaren har rätt att yrka och Kammaren att bifalla det ärendet genast skall afgöras. Nu har Grefve Mörner

sagt, att det varit en grundsats, som följts här, att icke omedelbart afgöra frågor af denna beskaffenhet. Nu har dock redan af en föregående talare blifvit bevisadt, att denna grundsats icke alltid här blifvit följd, och har den förut blifvit bruten, kan den således äfven vid detta tillfälle brytas. För öfrigt bör en sådan grundsats vidhållas endast om giltiga skäl derfor finnas, men hvad för skäl har Grefve Mörner anført? Han har sagt, att han icke haft tillfälle att taga kännedom om den fråga, som föreligger. Men denna fråga har blifvit från Andra Kammaren framställd i ett betänkande, hvilket vi ganska länge haft i handom, och Grefve Mörner såväl som hvarje annan borde hafva kunnat sätta sig in deri. Och hvad beträffar den af Herr Berg i Medkammaren uttalade särskilda mening, som Herr Hallenborg yrkat här skall biträdas, så har förslaget derom dels legat ett par dagar på Kammarens bord, och dessutom har diskussionen i Andra Kammaren varit till allmänhetens kunskap meddelad i de offentliga tidningarna, så att godt rådruum funnits för Grefve Mörner att taga full kännedom om denna föreliggande fråga. Jag skulle ändå gerna gifvit honom den längre besinningstid, som han önskat, om detta icke vore detsamma som att vi skulle besinna oss till nästa riksdag, ty vi äro nu så nära riksdagens slut och hafva så många och stora frågor att behandla, icke blott försvarsfrågan och allt det som dermed sammanhänger utan äfven åtskilliga finansiella frågor af stor betydighet så att denna fråga, om den till Utskott remitteras, icke hinner att under denna riksdag först komma åter in till denna Kammare och derefter återskickas för ny behandling tillbaka till Andra Kammaren. Således är ett bifall till Grefve Möners förslag detsamma som att icke blott få längre besinningstid utan att få saken uppskjuten till nästa riksdag, hvilket, för att säga min åsigt, jag anser Grefve Mörner hafva åsyftat. Men då vi nu förbehåfa så högst viktiga frågor i afseende på försvarsväsendets ordnande, måste det väl vara skäl, att denna fråga får komma med i sammanhang med de andra, och jag hemställer derföre, att den, som vill att vi på allvar skola behandla dessa frågor, åtminstone icke bör låta förleda sig att företaga den nu förevarande frågan på sådant sätt, att den icke kan förekomma i sammanhang med de öfriga, när de föreligga till afgörande hos Kongl. Maj:t, om så kommer att ske. Jag förordar derföre, att denna fråga måtte nu afgöras.

Grefve Mörner: Att hålla en föreläsning om 63 § riksdagsordningen kan icke falla mig in. Den trodde jag verkligen, att riksdagsmännen skulle känna, åtminstone är det förhållandet med mig, så att en uppläsning deraf kunde hafva varit öfverflödigt, troligen för hela församlingen och bestämdt för mig. Men den värde talaren lät icke härvid bero, utan behagade ingå på mitt motiv i denna sak och påstå att detsamma skulle vara, icke hvad jag sagt, utan att få saken uppskjuten och icke vid denna riksdag behandlad. Det fordrar ett svar och svaret blir, att detta hans påstående är origtigt och uppfattningen af mitt motiv osant. Jag åsyftar icke något sådant uppskof, utan vill endast att ärendet skall behandlas i den ord-

*Remiss af
delgifvet
ärende om
krigslogarnes
omarbetning.
(Forts.)*

Remiss af
delgifvet
ärende om
krigslagarnes
omarbetning.
(Forts.)

ning, som i fråga om dylika ärenden är bruklig och i denna Kam-
mare häfdvunnen. Jag ser icke hvarföre detta ärende icke skulle
till Utskott remitteras, icke heller hvad som hindrar ett Tillfälligt
Utskott att sammanträda och afgöra detsamma. Dertill behöfves icke
många dagar.

Hvad angår talarens hänvisning till referaten i tidningarne af
Andra Kammarens diskussion i frågan, så får jag säga, att jag icke
läst dem och att, om Andra Kammarens tal i tidningarne refereras
på samma sätt som mina yttranden pläga derstädes återgifvas, ingen
bör läsa dem, ty mina tal finner jag vanligen högst ofullständiga,
understundom origtigt framställda. Med en sådan erfarenhet om be-
skaffenheten af dessa referat hvad mig beträffar, kan jag icke anse
tjenligt att utur en sådan källa hemta kännedom om hvad som i
Andra Kammaren må yttras. För öfrigt skall jag icke anföra mera i
denna sak utan fortsätter mitt yrkande, att ifrågavarande ärende
måtte till Tillfälligt Utskott remitteras.

Herr Mannerskantz: Jag vill blott hemställa till Kammaren,
huruvida det kan anses vara ett liberalt behandlingssätt, som han
sjelf fordrar, att då jag läst upp en kort tryckt strof, hvilket jag för
min del mycket sällan brukar göra, jag skall få en sådan tillrätta-
visning, som den Grefve Mörner gifvit mig.

Beträffande senare delen af hans anförande förekom deri ett
uttryck, som, om det begagnats i en annan, mer lättretlig representa-
tion, än i en lugn och allvarsam svensk Kammare — kanske skulle
bragt stämningen derinom upp till kokpunkten och föranledt, att
Herr Grefven i morgon fått mottaga besök af ett par bland mina
vänner i Kammaren.

Friherre Hochschild: Med anledning af Herr Mannerskantz'
första yttrande erkänner jag, att jag måste tolka lagen så som han,
eller att Kammaren kan i frågan fatta beslut *genast*, men då ett så-
dant beslut skulle innebära bifall till den af Herr Berg i Andra
Kammaren begagnade redaktion, så vill jag förklara, att jag för min
del icke kan gilla en sådan redaktion. Det är med afseende på
slutmeningen deri, som jag vill säga några ord. Herr Berg har be-
gagnat det uttryck, som äfven finnes i Herr Carl Ifvarsons med fleres mo-
tion i ämnet, nemligen att det är nödvändigt att skydda underordnade
mot förmäns våld. Jag frågar, hvad man skulle tänka, om i något an-
nat land, der det fins ett parlament, detta skulle vända sig till rege-
ringen med begäran om att bereda en underordnad skydd mot våld
och förolämpningar af hans förmän. Slutföljden blefve, att det måtte
vara ett bra rätt befäl. Jag tror, att detta skrifvelseförslag icke
visar den aktning för svenska armens officerscorpser som dessa för-
tjena, och att en liten redaktionsförändring borde ske, så att icke så
hårda ord, som här begagnas, måtte deri förekomma.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad och Herr Tal-
mannen yttrat, att under densamma hade yrkats, dels att Kammaren

skulle omedelbart fatta beslut i förevarande ärende, och dels att ärendet måtte för vidare utredning hänvisas till ett Tillfälligt Utskott; framställdes först proposition derå, att Kammaren skulle omedelbart i frågan besluta, hvarvid svarades många nej, blandade med ja, och sedermera proposition på remiss af ärendet till ett Tillfälligt Utskott, då svaren utföllo med många ja, blandade med nej; och förklarade Herr Talmannen sig nu hafva funnit ja öfvervägande.

*Remiss af
delgifvet
ärende om
krigslagarnes
omarbetning.
(Forts.)*

Herr Talmannen hemställde härefter, huruvida Kammaren ville hänvisa förevarande ärende till sitt Tillfälliga Utskott N:o 1; hvilket bifölls.

Föredrogos, men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Konstitutions-Utskottets den 2 i denna månad bordlagda utlåtande N:o 12, i anledning af väckt motion om ändring i § 75 Riksdagsordningen, och Lag-Utskottets samma dag bordlagda utlåtande N:o 36, i anledning af framlagdt förslag till förordning angående jernvägs- och kanalaktiebolag.

Kammaren åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

In fidem
O. Brakel.